Ч. 78. Чернівцї, субота дня 5. (17.) цьвітня 1897 року. Рочник XIII.

ЧАСОПИСЬ для руских родин. Виходить щодня кромі днів по недїлях і сьвятах.

БУКОВИНА

Редакция і адміністрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. Передплата 10 зр.

По виборах до ради державної.

(З Галичини.)

Послїдні вибори до ради державної в Галичинї подали в послїдних часах нагоду до дуже обширної й горячої оговірки, посипались закиди одних інтересованих в сих виборах против других, та може як раз задля горячого спірного настрою сеї оговірки доси — як нам здає ся — мало хто потрудив ся здати собі і другим як небудь предметово справу з значіня й досяглости сих виборів і їх висліду.

Вибори сї відбувались рівночасно в цїлій Галичинї, в рускій і польскій части краю, серед не зовсїм схожих обставин, всеж таки виявили ся в них і деякі замітні загальні, а навіть спільні признаки. Як се вже можна було замітити по послїдних виборах до сойму, пійшов т. зв. рух людовий в Галичинї в далеко переважаючій части зовсїм не тою дорогою, якою хотїли его повести проводирі т. зв. людового сторонництва. І чогож иньшого можна було сподївати ся після принятого у нас загально способу веденя аґітациї виборчої? Коли „аґітувати“ — то гаразд! подумали собі всякі опікуни й заступники народа. Проґрама, принципи, прапор — які небудь — усе найдуть ся, а коли треба, можна й нові придумати й виречись давних; головна річ, щоб „противників“ побороти. Дуже знаменне було з того погляду взаїмне відношене до себе т. зв. „людовцїв“ а социялїстів; они зовсїм не щадили для себе, і то повними пригорщами, запашних комплїментів. Комплїменти сї станутъ тут замісць всякої оцїнки одної чи другої воюючої сторони: колиб хоч по однім боцї стояли були люди не то якісь дуже вже визначні, справжні спасителї людскости чи народа, але звичайні поважні громадяни, то бодай ся одна сторона була-б заховала міру й повагу. Так щож! Час наглив, а раз розворушені пристрасти хто може повести чи спинити? Сеж власне проклятє кождого сьвідомо злого учинку, що зло смолою прилягає до цїлого дальшого веденя дїла. І розвинула ся шалена конкуренция так в оброблюваню народа, як і — себе самих: одні других безоглядно відсуджували від розуму, правди, віри й чести.

І щож показалось, поперед всего в польских округах? Чи може побідило т. зв. людове сторонництво? Перевело оно ледви трех кандидатів! Може побідили социялїсти? Перевели двох кандидатів. Натомісць т. зв. сторонництво звістного кс. Стояловского, в часї перед виборами розмірно найменьше голосне, перевело вибір шести кандидатів, т. зн. мабуть — всїх, що їх поставило, бо проводир его умів взяти ся до селян, умів дібрати ся до головних движучих мотивів людової душі, умів безоглядну радикальну аґітацию получити з моментами релїґійними, умів закрасити еї сяєвом свого пожертвованя, свого „мученництва“ за справу народа (мазурскі селяни називають кс. Стояловского таки справдї мучеником!). Справдилось знов се, що кождий тямучий ясно бачив в часї т. зв. еміґрацийного руху: нарід вірив першому лїпшому безсовістному аґітаторови, вірив тим більше — чим сьмілїйше сей аґітатор его обманював, — вірив хочби найнесовістнїйшим непокликаним провідникам, бо недовіряв покликаним. Сї покликані, певно, також були дуже винуваті, алеж знов (і не легко то) трафити спокійною, честною дорогою до переконаня, і вихід який небудь нераз не легко найти, та ще коли пристрасти вже раз розворушені.

Що до руских округів, то тут Поляки і правительство — о скілько се послїдне йшло на руку польским шовіністам — держались уже в основі відмінного поведеня, як в округах західних. Наука з послїдних соймових виборів не пішла що до західної Галичини в лїс!... І що найзамітнїйше, хоч разом і дуже погане: польскі шовіністи усї без виємки, без ріжницї сторонництв, навіть сї, що впрочім самі пятнують пресию правительства, представляли й представляють усї галицкі виборчі неспокої й розрухи яко щось специяльно „руске“, і то наголошують сей руский їх характер; такий тон почув ся навіть в заявленях правительственних в радї державній. Тимчасом як раз ті селяни, що виступили найрізче против пресиї правительства і в Давидові (коло Львова) убили виборчого комісаря — се селяни польс[illegible] Давидові є лише кількадесять душ Руси[illegible] вступились за сими селянами на улицях міста Львова — знов таки хиба не Русини! — розрухи в Сколїм також не були рускі, і комарняньских так дуже рускими називати не можна. Правда: ставили й рускі селяни декуди опір — але який? такий, що хиба власне без чинного супротивленя давали себе бити, сїчи й колоти. Пятнуємо сю методу польского шовінїзму, бо бачимо в нїй деякі дуже гидкі побічні заміри: очистити себе — а споганити нас в очах сьвіта! Ми певно послїдні, щоб оправдувати нечестну аґітацию, щоб оправдувати наших з московскими холопами сконсолїдованих псевдо-опозицийників, ми противно думаємо, що пролита в часї послїдних виборів справдї-руска кров — ляже нестертим каїновим пятном на лиця наших сконсолїдованих юдителїв і іскаріотів, — але-ж неменьше нікчемні є й згадані клевети на наш руский нарід.

Згодивши ся отже радо-нерадо з думкою, що в західній Галичинї треба таки попращатись з многими мандатами, бо з мазурским людом таки й жартувати годї, а впрочім і на случай успіху за дорого сей успіх стояв би, кинув ся польский шовінїзм до завзятої „акциї“ в східній Галичинї. Що правда, наша „краєва“ руска консолїдация знаменито улекшила єму не лише сю „акцию“, але — на превеликий жаль — опісля по виборах і оправдане еї! І при принятій у нас загально яко оправданій „полїтичній“ моральности (на пр. що в полїтицї можна і з „чортом“ лучитись, і т. и. і т. и.), справдї дивуватись хиба треба би було, коли-б противники наші були не скористали аж так дуже з наших похибок! За то т. зв. рускі „угодовцї“ стояли

---

40)

ЗАЛЇСЄ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

— А Мошко схоче рано встати, піднимає голову... болить, руки... болять, ноги... болять, в голові тяжко... Ха-ха-ха! Добре єму так, котюзї!

— Ану, далї... до суду! Будь здорова, стара, я йду... А дїтий пильнуй! — наказував він зломаній соснї, мов жінцї!—Най Михась учить ся... може що з него буде.

Ступив кілька кроків і перевалив ся в рів. Він того мов не замітив, бо говорив дальше:

— Вчи ся, Михасю, я тобі кажу! І ти, Гандзю, вчи ся — і ти, Олексо, вчи ся... бо я вам не поможу.

При тих словах він силував ся видобути ся з рова, але кілька разів зсунув ся з берега дороги, застряг у снїг і вкінци покинув думку вилазити. Почав хрестити ся, відганяти від себе злого духа, говорив щораз невиразнїйше якісь слова, щораз менче термосив собою, сон его брав ся, він спер голову на купинї снїгу і почав дрімати...

В селї за лїсом вже півнї піяли і мороз над раном тис дужше. Але Криворукий морозу не чув, єму дуже любо спало ся...

В той час Мошко Зільбер рушив ся у ліжку, напів сьвідомий. Крізь розбиті шиби просто на его ліжко, що стояло недалеко вікна, віяв морозний воздух. Він чув, що у відкриту руку і плече зовсїм змерз, але не мав сили сховати еї під перину. В голові єму шуміло, а цїле тїло було тяжке як олово. Він силував ся відгадати, що се таке, і не міг. Память покидала его. Зібравши всю силу волї, він зсунув перину з себе, але тут і почув зараз зимно на цїлім тїлї, котре его більше протверезило.

„Насте!“ хотїв він крикнути на наймичку, щоби прийшла, але то слово вимовив захриплим і тихим голосом. Накрив ся знов периною і лежав.

В голову дуло єму з вікна. Помалу мов кулю олова обернув він голову в сторону вікна і зрозумів, що шиби вибиті. Хотїв встати з ліжка але не мав сили. Скулив ся, сховав голову під перину і лежав.

Під периною зробило ся єму нараз душно, віддиху не ставало єму. Знов виставив голову на верх — і єму зараз полекшало. Почув, як когут запіяв в сїнех.

„Насте!“ Голос був его сильнїйший.

Наймичка Настя сама тодї пробудила ся, як звичайно досьвіта. Здавало ся їй, що чує десь якийсь голос, але не вірила.

„Насте!“ кликав Мошко.

Настя прийшла в хату.

— Гей, який ту загар! — крикнула зараз на порозї, — а як постуденїло!

— Насте, ратуй мене!

— Загорілі?

— Загорів! гину, Насте! Ратуй!

— Що-ж ту стало ся? — дивувала ся наймичка.

Засьвітила сьвітло, зміркувала, що бракує Мошкови і трохи не винесла его у коршму разом з постелю...

Коли рано стали люди приходити до коршми, Мошко лежав у своїм алькири, а коло него зять і невістка і ще кілька залїських жидів. Мошкови було вже лекше; він слухав горячої суперечки зібраних о Криворукім, котрий десь щез. Сам порадив роздивити ся по господарстві, чи Криворукий чого не вкрав і віднайти его та передати жандармам.

трохи не до послідної хвилї безрадно й бездїльно. Якої небудь справдї угодової акциї, з нїякого боку, зовсїм не було й видко. Анї соймові посли, анї єрархія не дали сим разом нїякого почину, а не дали єго — окрім може й для иньших, незнаних нам близше причин — зовсїм певно й тому, що з противної сторони не видно було нїякої, нї найменьшої охоти до якої небудь справдї реальної угоди. З противної сторони прозирав виразний замір збути руских угодовцїв не тілько чим небудь, але як небудь, а опісля ще й кинено руским угодовцям в лице перфідний закид, що они „слабі“, „не мають попертя в краю“. Розуміє ся, що така угодова акция попертя у нїкого мати не могла і на се наші противники очивидячки може й — числили! Перечислили ся о стілько, що полїтичне товариство угодовцїв, „Р.-н. католицкий Союз“ рішучо відмовив своєї санкциї для такої угодової акциї, й угодові кандидати мусїли взятись до акциї на власну руку по повітах. Про яку небудь загальну справдї-руску акцию виборчу сим разом і мови бути не могло — також і супротив відомої тактики наших псевдо-консолїдаторів та псевдо-радикалів: противно ся тактика послужила до тим певнїйшого виробленя carte blanche для польского шовінїзму, до нашого повного погнобленя, а опісля — в радї державній — ще й до оправдуваня!

А яка-ж була отся т. зв. опозицийна акция по сторонї рускій? Відкликатись до справжних інтересів народа, учити і вести нарід — се праця тяжка й дуже невдячна; виложити єї можна дуже богато, а опісля возьме мандат -- хто другий. Чисто-народна й справдї-демократична проґрама — се річи дуже гарні. Пошиваючись своїм звичаєм --в міру потреби ще з часів основаня „Батьківщини“ —в радикальне пірє, проголосив наш псевдо-опозицийний проводир недавно, на вечерку в честь Шевченка, кілька рази з великою емфазою віщоване безсмертного ґенія про Україну — „без холопа і без пана,“ та в практицї без намислу вибрав Україну з — холопами й господинами. Дарма!! бо, як толкував ся перед несконсолїдованим радикалом, „Кацапи мають красну орґанїзацию!“ Може она й „красна“ ся „орґанїзация,“ як кому до вподоби, тількож годилось може подумати, якою цїною окуплена ся орґанїзация та й яку цїну треба за неї й на будуче платити?!! І стались наші псевдо-опозицїонїсти вчасти холопами господина Дїдицкого, а вчасти — спільниками завзятої псевдо-радикальної аґітациї... Розуміє ся що оперта задля пристрасти й злоби на наскрізь неморальних основах — мусїла така аґітация хапатись неперебірчиво всяких средств, хочби неправда й юдженя, а чим горячійша она була — тим пильнїйше противники наші нотували єї обяви, а нинї — ще й самі вказують на се, що ось-то Галичина „край граничний.“

А деж були які небудь реальні вигляди такої аґітациї? Одинока наша опора — се-ж держава, а коли ми єї жизнені інтереси злегковажимо, то хиба зможемо числити на єї опіку? Може Москва дасть нам сю опіку? Коли недавно тому ґабінет ґр. Баденього подав ся був до димісиї — на лицях наших опозицїонїстів мальовалось надзвичайне вдоволенє... Длячого? Чи може для того, що сподївались з сеї димісиї справдїшних яких користий для свого народа? справдїшної зміни обставин в користь народа? Може!... але мабуть таки богато більше тїшились они сею димісиєю длятого, бо она хоч як небудь задоволяла їх пристрасть та злобу. А вже чи там по Баденїм прийде Тун, чи Букоа, чи хто иньший — байдуже!! Они чейже й самі добре знають, що нї Тун, нї Букоа, анї нїхто другий, нїяке сторонництво і нїякий мінїстер, не заопікують ся в Австриї московскими холопами! Навіть социялїсти нї! Одна або друга ґрупа послів ради державної може в сїй чи другій справі скористати з нагоди й звернутись против нелюбого мінїстра, як свого часу звертались і — правительственні нинї — Молодочехи та антисеміти, але по послїдній дебатї над галицкими виборами мабуть далї-далї вже хочби й про сякий-такий успіх в сїй справі буде щораз труднїйше! Жалї москвофільских спільників і холопів будуть ще хиба потрібні для „Московских ведомостий“ та „Nord-ів,“ щоб ними тим успішнїйше можна було перед сьвітом покривати гноблене підляських унїятів... І то ще сї „Московскі ведомости“ говорячи про наші виборчі кривди, не забувають нїколи нас усе дуже гарненько перестеречи, щоб ми помимо всего не переступали леґальних границь! І справдї так учили наш нарід в часї виборчої аґітациї деякі аґітатори, і нарід давав бити ся, сїчи і колоти, не згадуючи вже про тюрми.

Ба, а щож тепер дальше, по виборах? Правда, бували вже в нашім народнім житю хвилини, коли дякуючи розумови, а ще більше великому серцю деяких наших сьвіточів, інтелїґенция наша таки справдї єдналась до позитивного народного дїла. Тепер она розбита, духовеньство зражене насильним поступованем властий, нарід розворушений а безрадний, а ті — що може з уряду повинні-б глядати заради, ще може й радї таким відносинам. Де дїлись сї часи, коли в кождім нашім містї була хоч невелика, але тїсно споєна, одноцїльна, наскрізь патріотична інтеллїґентна руска громада? Коли ся інтеллїґенция зуміє знов так як колись згідно злучитись до народної працї, то певно найде ся й зарада на теперішні сумні відносини.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 16-го цьвітня 1897.

Звертаємо увагу бук. Русинів на оповіщене про державну льотерию, поміщену між анонсами „Буковини“, й запрошуємо їх до як найчисленнїйшого купованя льосів, з котрих призначено 6000 зр. на „Руский Дім Народний“ в Чернівцях. Купуючі спирають патріотичне дїло а заразом можуть найти й своє щастє, що дай Боже. Хто купує льоси в нашій адмінїстрациї причиняє зя заразом 15%-овим рабатом, який має „Народний Дім“ від кождого спроданого льосу, до збільшеня фонду будівляного сего товариства.

Галицка руско-українська молодїж унїверзитетска видала протест в справі ухвали галицкого сойму про зреставроване старого королївского замку на Вавелю в Кракові на подарунок австрийскому цїсареви в 50-лїтний ювилей єго панованя. Протест той, надрукований доси в американьскій „Свободї“, (в львівскім місячнику „Житє і Слово“) а також в деяких дневниках чужих, в Росиї, в „Руси“ і в Угорщинї. Під протестом занотовано, що підписало єго 132 студентів унїверзитетских.

Знесенє виїмкового становиска міста Чернівцїв що до шкільного податку хотїла перевести рада краєва і подала була свого часу відповідне внесенє до видїлу краєвого. Видїл краєвий звернув ся до маґістрату, щоби сказав свою гадку, а на оногдашнім засїданю подав референт, радний громадский Штронер в тій справі обширне справоздане, в котрім про все згадує, щоби доказати добру господарку ради громадскої на поли шкільництва та зовсїм промовчує язикову сторону. Черновецкі Русини не мають ще до тепер нї одної народної школи з викладовою рускою мовою, хотяй півтора тисяча руских дїтий ходить тут до школи та і заснована руска паралелька при ґімназиї потребує підстави в народній, рускій школї. Се нехтоване таких слушних домагань черновецких Русинів є трівким доказом, о скілько рада міська доросла до орудованя тою найважнїйшою просьвітною інституциєю.

Справоздане читальнї в Жадовій за час від 1. цьвітня 1895 до 1. цьвітня 1897. Нових членів в 1896 роцї приступило 11, виступило 2, разом усїх членів 129. Вибрано новий видїл з головою Михайлом Ткачуком; ухвалено, щоби на Народний Дім в Жадові члени доповнили свої членьскі вкладки до 5 зр., 3 зр. і 1 зр., після їх стану маєткового до 1-го лютого 1897; щоби при Народнім Домі заложити народну крамницю датками по 5 зр., 3 зр. і 2 зр., як корінним фондом; щоби при крамници заложити касу пожичкову.

Стали глядати Криворукого, але не могли найти єго. Аж перед полуднем привезли єго замерзлого на санях...

Славко дізнав ся о тім аж під вечір, коли йшов до Горошиньских. Переймив єго Козак на дорозї і оповів єму пригоду. А відтак виймив зза холяви зімнятий папір і подав єго Славкови.

— Може би ви менї, паничу, перечитали лист від доньки з Гамерики?

— Добре, дайте, я вам перечитаю. Ви ще не знаєте, що в нїм стоїть?

— Та знаю; читав менї дяк, але ви то лїпше перечитаєте.

Козакова донька, Анниця, писала з Гаванни, як з Царгорода забрав єї один пан на корабель і завіз за море; як там она пізнала ся з одним богатим реставратором і вийшла за него замуж. „Все — писала она — було би добре, я жию тепер у великих достатках, тілько біда в тім, що мій чоловік хоровитий і довго не потягне і я сама нездорова, часто також хорую. Тепер менї дуже жаль за Залїсєм, я би там на крилах злетїла, але виїхати не можу, занадто далекий сьвіт. Збираю ся вам післати яку сотку, аби вам лекше було жити.“

І ще писала, що чоловік єї — він звав ся Сміт — записав на неї велику частину свого маєтку, тілько она тим маєтком може розпоряджати ся аж по єго смерти. Мала надію вернути до Залїся і просила батька і матїр, аби молили ся за єї здоровлє. Казала також з тих гроший, які пришле, замовити службу божу в церкві. — Лист був писаний невправною рукою, але на краснім папери, — віяла з него якась туга і невдоволенє мимо достатків Анницї.

— Она не знає, що єї мати вже небіжка і що я в друге оженив ся і що церков згоріла і що в нас було таке нещастє минувшого лїта...

— Ви до неї не писали?

— Або я знав, де она є!

Козак просив Славка, аби написав до Анницї довгий лист і все описав.

— Просив би я — казав — кого иньшого, аби менї написав; але в нас нїхто не потрафить. А той лист аж за море мусить іти, то треба єго добре написати.

Славко обіцяв єму написати лист і зараз пополудни зробив се. Описав широко все, що Козак хотїв.

— Я вам відвдячу ся, скоро гроші дістану — казав Козак, послухавши, що панич написав.

— Ну-ну, аби ви тілько дістали.

— Ви не вірите, що то правда? Десь нїхто не хоче вірити! — нарікав Козак.

— Всїляко буває — відповів Славко.

Ще місяць не минув, а Славко пересьвідчив ся, що Анниця писала правду. Від неї прийшло сто зр. для батька і лист, в котрім писала, що чоловік єї помер. Нарікала притім знов, що сама нездужає і тужить за Залїсєм. Обіцяла приїхати сама, скоро тілько троха прийде до здоровля.

— Ще хто єї маєток забере! — журив ся Козак.

— Крамницю заложено з членьских вкладок і позичено 180 зр.; в руху є 230 зр. Старшиною крамниці вибрані Юрий Стасюк голова, Михайло Яровнй заступник, Теодор Ґорюк касиєр, Олекса Коржиньский секретар, двох ревідентів і трех заступників. — Біблїотека читальнї має 123 брошурок і одну часопись „Буковину“. Видїл, як і всї члени читальнї заслугують на повне признанє і похвалу за невтомиме старанє в справах просьвітних і економічних та чесне і патріотичне поступованє в борбі против ворогів нашого народа.

Субвенциї для Буковини удїлило мінїстерство рільництва: для піднесеня хову рогатого товару 3000 зр.; на премії виставок рогатого товару 1200 зр.; для управи ростин 600 зр., на удержанє шкілки дерев 500 зр.; на справленє овочевої праси 200 зр.; на піднесенє хову безрог 200 зр.; а вже давнїйше на видавництво „Буковиньских господарских листків“ 1000 зр.; на вандрівні виклади господарскі 500 зр., на стипендиї для учеників середної школи господарскої в Чернівцях 500 зр.

На вершку Цеціни в лїсї найшли передвчера лїсні трупа старого чоловіка. Комісия орекла, що труп лежав уже довший час. На шиї найдено петлю з ременя і се кинуло підозрінє, чи не заходить тут випадок насильного злочину. Ідентичности мерця, що був убого одїтий, не можна дійти.

Дарунки від еміґрацийних аґентів. Недавно порозсилав якийсь аґент — та вже не з Гамбурґу але з Бреми — по громадских урядах Буковини листи, в котрих старає ся змальовати цравдивий рай за морем. І так межи иньшим пише, що під єго опікою люди найтаньше можуть дістати ся до Америки, бо на кораблї дістануть дармо їду а єму треба післати лиш десятку завдатку на шифкарту. Дуже радить, щоби люди йшли до Тексасу, де він в звязи з якимсь товариством, котре дає даром уже не 113 але аж 250 морґів дуже доброго поля. Худобу і всякі господарскі знаряди — каже — можна дуже легко взяти на сплату на довгі лїта і то за дуже малий процент. Так само хвалить він і Канаду. Всїх других аґентів він ганить, будьто они людий лиш вихісновують, і тому остерігає, щоби нїгде не удавали ся еміґранти з порадою лиш до него, бо він дуже ретельний і сумлїнний, а тому, хто возьме ся за се дїло і буде еміґруючих справляти до него о пораду, обіцює прислати зараз і цїлком за-дармо красний будильник в подарунку. Читаючи такі письма, то аж злість бере чоловіка. Що за „щирість,“ що за „сумлїнність“ у сего „приятеля“ наших мужиків! Ну, і найдуть ся може і такі людцї, що за марний подарунок станутъ ся Юдами свого бідного темного народу! Але ходить чутка, що аґенти з Гамбурґа посилають ще більші дарунки своїм буковиньским помічникам. Так говорять собі, люди що „редактор“ *Селянина* Білецкий з Василева за то, що радив в своїй ґазетї удавати ся до Місльера в Гамбурґу, дістав від того аґента великий стїнний годинник і 100 зр. Нема що казати, файний заробок! Не снив би ся! *Б.* (Фактом є, що *Селянин* поміщає анонс Місльера з Бреми. — *Ред.*)

Нанзен їздить тепер з відчитами про свою виправу до північного бігуна по столичних містах Европи, а відтак вибирає ся до Америки. В тій подорожи він збирає богато слави, почести і гроший. Недавно тому в Копенгазї витали єго офіцияльні особи і величезна товпа народа, як яку короновану голову. Ізза викладу Нанзена в ґеоґрафічнім товаристві вступило відразу до товариства 700 нових членів.

Два доктори заручили ся в містї Шемнїц в Саксонії; пан др. Гумель, асистент при лїчничім заведеню в Шемнїц, і панна др. Ґрінберґ, лїкарка при тім самім заведеню.

За слово „куш“, яке ужив в спорі при картах поручник від гузарів Стефан Шелєчки против поручника Кароля Кадлїка, здеґрадували першого до степени простого жовняря, а другого перенесли в резерву. Стало ся се в Араді на Угорщинї, а Шелєчки має прийти до Черновець служити простим гузаром при тутешнім полку.

Віз з руштованєм для направок при дротах електричних проводів перевернув ся вчера коло аптики Крижановского в Чернівцях і розбив кілька шиб. Два робітники, що сидїли на горі зіскочили якось і щасливо, тілько легко скалїчили ся.

Галицкі жиди обманцї в Будапештї. Пештеньска полїция арештувала двох жидків зі Львова, Дав. Меллера і Авр. Редлїка. Ходили они жебрати, удаючи глухонїмих і — робили „ґешефт“. Знайдено при них 57 зр. Обманцї дивували ся, що їх арештовано. В Галичинї, мовляв, се уйшло би.

Грошеві клопоти султана мусять бути дуже великі, коли річний дефіцит виносить 4 мілїони турецких фунтів т. є. третина всього доходу, а єго довги досягають 56 мілїонів турецких фунтів т. є. чотири і пів раза більше, як він має річного доходу.

Робітнича консумцийна спілка у Відни. Социял-демократи заложили у Відни консумцийну спілку що наміряє спродавати робітникам найважнїйші консумцийні артикули. Надто спілка має постарати ся о будову ремісничих домів.

Мікроби в могилах. Вже давнїйше виказав лїкар Петрі, що порядно заложений цвинтар не грозить великим небезпеченьством розширеня зараз, в тих часах знов Лезенер робив розслїди і оголосив їх результат. Після сих дослїдів бациль тифу в похороненім тїлї гине по 96, а бациль холєри по 28 днях. Бациль корчів (tetanus) живе ще по 234 днях. Найбільшу силу житя має бациль карбункула, бо знайдено єго живого по роцї. В кождім разї верства землї понад мощами творить непроходиму перегороду для бактерий.

Подарунок за подарунок. В памятниках одного з бувших віцекоролїв Індий знаходить ся таке веселе оповіданє: Одного разу підчас гостини магараджи Голькару віцекороль, льорд Діфферен, ножем зі слоневої кости розрізував картки сьвіжих дневників. Індийский князь, побачивши перший раз такий ніж, попросив віцекороля, щоби зробив єму з него подарунок. Віцекороль згодив ся на те як найохотнїйше. По кількох місяцях одержує він в дарі молодого слоня з ошлїфованими клеваками, що мали вид ножів до розрізуваня карток. Не кінець на тім; бо скоро лиш на столї положено дневники, слонь з великою зручностию порозрізував усї картки і подав їх на своїй трубі льордови. Був се подарунок індийского князя.

Дивний сон. В Воронежи живе панночка, донька урядника полуднево-всхідної зелїзницї, має она 21 лїт. Старша сестра тої панночки умерла перед пару лїтами. Смерть сестри викликала у неї так великий жаль, що не могла успокоїти ся, попадала в безсонність а навіть хотїла відобрати собі житє. Самоубійству перешкоджено, але панночка попала в незвичайний хоробливий стан. Периодично попадає она вже від двох лїт в довготреваючий сон а властиво в якусь сонну апатию, в котрій тратить всяку вразливість на зявища внїшного сьвіта. Стан такий тревае по кілька місяцїв без перерви. Тепер ся панна знаходить ся в такім станї від 1. вересня. Она лежить в ліжку з замкненими очима, а єї вигляд не робить враженя хорої; трохи тілько змізернїла і дещо зблїдла. Віддих слабий, але правильний; температура і пульс нормальні. Хора лежить по кілька днїв без найменьшого порушеня, в одній позициї, часами тілько порушить ся без чужої помочи. Коли хто до неї наближує ся, відчуває се а хоть може не докладно, розуміє однак що говорять і що дїє ся коло неї. Було раз так, що родина нараджувала ся як би то змінити постїль для хорої, та учула наради і здаєсь, що они не мусїли хорій прийти до вподоби, бо з очий поплили єї рясні слези, а кромі того наступив гістеричний напад і зойканя; вкінци хора з великою трудностию вимовила слова: я нїкому не потрібна, закопайте мене як найскорше. Лїкарі робили, що могли, щоби хору обудити, причім брали ся дуже енерґічних средств, як колене пяти і застосованє сильного току електричного. Тодї хора заводила і оказувала, що то єї болить і мучить, вкінци сказала: „Чому ті підляки мене так мучать?“ В протягу послїдного періоду сонного хора встала два рази з ліжка о своїй силї, але ті факти ще побільшили загадочність того дивовижного стану і почато здогадувати ся, що є в нормальнім станї, тілько удає спанє з якихсь містичних причин. Одного разу хора встала і перейшла ся сама до другої комнати. Мати спостерігши се, закликала на ню з радости, але хора в тій хвили повалила ся на землю і попала знову в сонність. Минувшого року спала она 45 днїв, обудила ся, а по якімсь часї на ново заснула.

Смерть у филях ріки. Дня 3-го с. м. прибули з Кальварії вечірним поїздом до Радзїшова дві панни, що зі стациї хотїли удати ся пішки до Глогочова під Мисленицями, відай до ташошного сьвященика. Дорога випала їм через річку Цедрон; переходячи через кладку, обі впали в воду. Старшу виратовано, а молодша, 22-лїтна втопила ся разом з готівкою 60 зр., яку мала при собі. Того самого вечера впав з тої-ж кладки в воду молодий чоловік, що прибув зелїзницею з Кракова, та і єго виратовано. Поміч потапаючим подав зелїзничий персональ, за що належить ся єму повне признанє.

Дрібні вісти. Мінїстер краєвої оборони признав ученикам висшої торговельної школи в Оломуцу право однорічної військової служби. — Оногди в лїсї коло Янова знайдено мертве тїло зарібника Юрка Заяця з Яворова; убийника Василя Короля прихоплено у Львові. — Кс. Кнайп звістний гідропат в Верісовен в Баварії, занедужав на запаленє легких, простудивши ся на однім похоронї. В лїчничім заведеню кс. Кнайпа заступає єго абат Райле.

— Вас то не гризе, що она хора, тілько маєток вам в голові — зганив Славко.

— Бо пропасти може — оправдував ся Козак. — Ану, помре, потім гроші вкрасти легко... Напишіть ви їй, паничу, най гроші добре замкне в скриню і ключ ховає, а слугам не вірить.

— Не бійте ся, є ще лїпші способи ховати гроші! — успокоював Славко.

— Я прийду завтра замовити службу божу, а ви менї напишете лист. Добре? Я вам того не забуду.

Славко став писарем Козака і писав всї листи до Анницї, більше з цїкавости до чудної історії, як з чемности для тупого Козака, або підозрілої Анницї. Одно лиш в єї листах промавляло єму до серця, а то єї очивидна туга за рідним краєм...

(*Дальше буде.*)

Телеґрами „Буковини“.

З дня 16-го цьвітня 1897 року.

Канеа. Адмірали мали вчера візитацию інтернаціональних війск. Повстанцї розпочали перестрілку з австрийскими війсками. Коло Гераклєону іде завзята борба.

Царгород. Турецкий дневник „Гаківат“ осьвідчає, що нападу з 9. цьвітня не доконали грецкі війска але нереґулярні добровольцї та що їх пригнали турецкі віддїли та убили з поміж них 50 жовнїрів. Турки мали стратити тілько три чоловіка; тепер грецкі добровольцї не занимають вже жадного турецкого пограничного становища.

Хто хоче мати
добру і дешеву
МАШИНУ до ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанєм
В. Данилевич,
машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. зелізничій (Banhofstrasse) ч. 26.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ
повинна находити ся
Народописна карта
українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в літоґрафічнім закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвіті“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

„Дністер“
товариство взаїмних обезпечень
у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всім вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Дністрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Поліси „Дністра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Дністер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає поліси і квіти в рускім язиці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою, принимає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цілковита. Уділи по 50 корон. Позички уділяють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на уділ.

Зголошеня о уділенє **аґенциї** в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

Із Найвисшого приказу
Єго ціс. і кор. Апостольского Величества
устроює ц. к. дирекция льотерийних доходів
XXXI. Ц. К. ДЕРЖАВНУ ЛЬОТЕРИЮ,
з котрої чистий дохід присьвятить ся
ЦИВІЛЬНИМ ЦІЛЯМ ДОБРОДІЙНИМ
сеї половини держави, між ними і 6000 зр. на
„РУСКИЙ ДІМ НАРОДНИЙ“
в Чернівцях.

Ся льотерия обнимає 7816 виграних в готівці,
поділених на
148 виграних головних із **3834** попередними і **3834** слідуючими
в загальній скількости
165.000 корон в золоті та **100.950** зр. риньских а. в.

Тягненє послідує невідклично 10. червня 1897 о 12. год. в пол.
Оден льос стоїть 2 зл. риньских а. в.
Льоси продає і адміністрация „Буковини.“

Льоси можна купити і в ц. к. льотерийних урядах, у всїх льотерийних коллектурах, в продажах тютюну, в урядах податкових, почтових і телеґрафічних, в конторах виміни, в урядах стаций желізничих і др.

Для панів учителів!
INSPECTIONSBERICHT,
Jahresausweis
і Шкільні повідомленя
(Schulnachrichten)
є на складі
в друкарні „Рускої Ради.“
Просимо о замовленя.

Учительки, Німкині, або Русинки, що вміє добре по німецки, до двох панночок з 5. і 6. кляси виділової, пошукує о. Омелян Глїбовицкий, гр. кат. парох в Циганах, о. п. Лосяч.

Приватна клїніка хірурґічна
(Приватна лїчниця операцийна)
Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО
емерит **оператора** ц. к. хірурґ. клїніки університеской *Більрота-Гуссенбавера* у Відни
находить ся
в **Чернівцях**, улиця Мецґера ч. 25.

В справі приниманя хорих і иньших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїніки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушева (дім Вішоффера.)

LINIMENT. CAPSICI COMP.
aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“
в Чернівцях.
Перша на Буковині
РУСКА ДРУКАРНЯ
в Народнім Домі
при улици Петровича ч. 2.
приймає всякі роботи друкарскі в мовах рускій, польскій і німецкій.
ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.
Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.
Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.